

N:o 20.

Laguskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 2 § utsökningslagen.

I 2 § af utsökningslagen den 10 augusti 1877 stadgas: »Utmättningsman är å landet kronofogde, hvar inom sitt tjenstgöringsområde, och i stad stadsfogde. Erfordras i stad mer än en stadsfogde, bestämme Konungen deras antal och omfånget för hvarderas befattning.

Utmättningsman har att, efter ty i denna lag sägs, fullgöra hvad öfverexekutor förordnar, verkställa dom samt i vissa fall utan föreskrift af annan myndighet förrätta utmätning.

I 3 och 4 §§ af samma lag föreskrifves vidare, bland annat:

»3 §. Kronofogde eger att för bestämdt fall till utmättningsman i sitt ställe sätta länsman eller annan man, som af Konungens befallningshafvande antagen är; svare dock vid utmätning kronofogden sjelf för redovisningen och för skada, som af utmättningsmannens fel eller försummelse kan komma. Ej må kronofogde åt annan uppdraga försäljning af utmätt fast egendom eller fördelning af köpeskillingen derför, ej heller fördelning af köpeskillning för utmätt lös egendom i fall, då enligt 119 eller 120 § sammanträde för köpeskillings fördelning erfordras.

4 §. Konungens befallningshafvande ege för bestämdt fall eller inom visst område förordna länsman eller annan lämplig person att på eget ansvar i kronofogdes ställe vara utmättningsman. Om sålunda förordnad utmättningsman gälle hvad i denna lag om kronofogde stadgas; dock må han ej i sitt ställe sätta annan man och ej heller, med mindre förordnandet

innehåller särskildt medgifvande, befatta sig med försäljning af utmätt fast egendom eller med fördelning af köpeskilling för utmätt egendom i fall, som i 3 § 1 mom. omförmälas.»

Till lagutskottets handläggning har Andra Kammaren hänvisat en af herrar *J. A. Andreason* och *M. Andersson* i Stigen afgifven motion, n:o 71, hvori hufvudsakligen anföres.

Då kronofogdarne i allmänhet hade ganska vidsträckta tjenstgöringsområden, kunde de icke gerna medhinna att verkställa alla inkommande dommar och utslag, utan öfverlemnade detta ofta nog åt länsmännen. En utmätningssökande borde därför ega att direkt anlita länsmannen, om han till denne egde förtroende samt funne, att verkställigheten derigenom kunde ske hastigare och bättre. Äfven för gäldenären vore det en fördel, om exekutionsätgårderna i allmänhet vidtoges af närmast boende fögderitjensteman, enär omkostnaderna för utmätningen derigenom blefve minskade. Genom den bestämmelse att länsman blefve utmättningsman inom sitt tjenstgöringsdistrikt, åtminstone i de mål fordringsegare åt honom anförtrodde, vunnes följande fördelar: minskade besvär och kostnader vid utslags aflemnande och målets öfvervakande samt redovisningens afhemtande, erhållande af snar verkställighet, der skyndsamhet vore af nöden, minskad kostnad för gäldenären och utsökningsmålens jemnare fördelning emellan kronofogde och länsman.

Med anledning af hvad sålunda anförts föreslå motionärerna, att första punkten af 2 § i utsökningslagen måtte erhålla följande förändrade lydelse: »utmättningsman är å landet kronofogde, samt länsman då han derom af fordringsegarne direkte anlitas, hvar inom sitt tjenstgöringsområde, och i stad stadsfogde»; äfvensom att föreskrift måtte meddelas, att, då kronofogde öfverlåtit ett utslag till länsmannen för utmätning, denne person då äfven skall ombesörja försäljningen i laga ordning i alla de fall, då fråga är om lös-egendom.

I det förslag till ny utsökningslag, som af Kongl. Maj:t framlades för 1877 års Riksdag, hade 2 § följande lydelse: »Utmättningsman är å landet och i stad,³ som under landsrätt lyder, kronofogde och i öfriga städer stadsfogde. Utmättningsman har att, efter ty i denna lag sägs, fullgöra hvad

öfverexekutor förordnar, verkställa dom samt i vissa fall utan föreskrift af annan myndighet förrätta utmätning.» Något stadgande, som motsvarade den nuvarande 4 § i utsökningslagen, fanns icke i förslaget.

Det särskilda utskott, som tillsattes för behandling af den kongl. propositionen, yttrade i sitt deröfver afgifna utlåtande (n:o 2 sid. 62) följande i afseende å de föreslagna 2 och 3 §§: »

»I likhet med de föregående lagförslagen föreskrifver äfven det kongl. förslaget att å landet endast kronofogde får vara utmättningsman. Han får visserligen sätta annan i sitt ställe, men denna lättnad för kronofogden är dock förenad med skyldighet för honom att ansvara för skada, som af vikariens fel eller försummelse kan komma, och den part, hvilken för utfående af sin rätt är nödsakad att anlita exekutiv myndighets biträde, måste i allt fall alltid först vända sig till den ordinarie utmättningsmannen. Uppenbart torde dock vara, att detta kan inom fögderier af större utsträckning och således framför allt inom de norra länen medföra ej blott för kronofogden stora svårigheter att kunna med tillbörlig uppmärksamhet följa de många förrättningar, som han måste till vikarie öfverlemnna, utan äfven för den enskilde betydlig så väl tidsutdräkt som kostnad, och Utskottet har derföre ansett sig böra tillse, om icke ändring härutinnan kunde åstadkommas. Tvenne utvägar finnas. Den ena är att göra hvarje länsman till ordinarie utmättningsman jemte kronofogden, så att borgenären finge, allt efter hvad han funne för sig beqvämligast och det större eller mindre förtroende han hyste för den ene eller andre, anlita hvilkendera utmättningsmannen han ville. Mot en sådan anordning möta dock stora hinder och svårigheter. Om än många af de nuvarande länsmännen ega både de insigter och den ekonomiskt oberoende ställning, som man måste fordra hos tjenstemän, hvilka skola *på eget ansvar* verkställa förrättningar, så pass ingripande i den enskildes rätt som utmätningar och dylikt, kan dock detta ej antagas vara fallet med alla länsmän, minst med de unga, ofta nästan alldeles oerfarne män, som Konungens befallningshafvande vid inträffade ledigheter, förfall etc. måste förordna att uppehålla länsmanstjensten. Och den valrätt, utmätningssökanden skulle ega, innebär ej heller tillräckligt korrektiv i detta hänseende, ty det är ej blott utmätningssökandens utan äfven gäldenärens och andre rätttegandes intresse, som måste bevaras. Skulle genom lagens bud alla länsmän förklaras vara utmättningsmän, blefve det derföre enligt utskottets åsigt nödvändigt att äfven för dem höja kompetensvilkoren, fordra uppbördsborgen o. s. v. Härigenom skulle dock de antydda betänkligheterna endast i fråga om de länsmän, som derefter tillsattes, komma att undanröjas; hvarjemte de ökade kompetens-

fordringarna ovillkorligen måste framkalla behovet af en högst väsentlig förbättring i länsmännens lönevillkor, och hvilken utgift detta skulle medföra för statsverket, torde tillräckligt framgå deraf, att länsmanstjänsternas antal uppgår till öfver 500. Då vidare hvarje länsman skulle föra utmätningssdiarium, blefve i följd häraf det Konungens befallningshafvande åliggande granskningsbestyret så betydligt förökadt, att fråga kunde uppstå, huru vida med den nuvarande organisationen af länsstyrelserna tillräckliga arbetskrafter dertill finnas. Den omständighet att inom samma distrikt finnes två behöriga utmätningsmän skulle derjemte lätt kunna medföra åtskilliga förvecklingar; samma fastighet kunde t. ex. komma att utmätas af kronofogden och länsmannen, utan att någondera hade kännedom om den andres åtgärd, och hvardera därför särskildt förordnade syssloman för uppbärande af räntor och hyror o. s. v. Den andra utvägen är att åt Konungens befallningshafvande medgifva rätt att, när särskilda omständigheter, såsom fögderiets vidsträckthet, det förtroende, någon viss länsman lyckats tillvinna sig, eller annat dylikt dertill föranleda, förordna länsman eller annan person att för visst distrikt eller visst fall i kronofogdes ställe på eget ansvar vara utmätningsman; och utskottet har så mycket hellre ansett sig böra tillstyrka denna utväg, som dylik rätt, om än i något mindre omfattning, redan finnes i gällande landshöfdinginstruktion Konungens befallningshafvande medgifven. Härigenom kan, der behof af annan utmätningsman än kronofogden förefinnes, den åsyftade lättnaden beredas parterne utan de olägenheter, som den andra utvägen skulle medföra. Några förvecklingar mellan kronofogden och den särskildt förordnade utmätningsmannen behöfva ej uppstå, ty om denne är förordnad för visst distrikt, blir han der ensam utmätningsman, och afser förordnandet visst fall, lär ej Konungens befallningshafvande underlåta att derom underätta kronofogden. Och i den personalkännedom, som Konungens befallningshafvande måste ega, rörande de dem underordnade länsmännen, eger man tillräckliga garantier för att inga andra än fullt lämpliga personer förordnas, och att således parternas säkerhet varder bevarad. Med hänsyn just till den nära kännedom, Konungens befallningshafvande eger angående de personer, som varda förordnade, har ock utskottet ansett, att åt Konungens befallningshafvande bör kunna öfverlemnas att efter omständigheterna utsträcka förordnandet att gälla alla de exekutiva förrättningar kronofogden är behörig att verkställa; den enda ovillkorliga inskränkningen i den särskildt förordnades befogenhet, som utskottet funnit böra stadgas, är, att han ej får sätta annan i sitt ställe. Bestämmelserna angående den rätt, som sålunda enligt utskottets åsigt bör tillkomma Konungens befallningshafvande att förordna

särskild utmättningsman, hafva intagits i en ny §, hvilken ansetts lämpligen böra få sin plats efter 3 §.»

På dessa grunder hemställde särskilda utskottet, att Riksdagen måtte för sin del antaga den lydelse af 2, 3 och 4 §§, som dessa paragrafer nu ega.

De skäl, hvilka särskilda utskottet vid 1877 års riksdag anført mot lämpligheten af att tillägga länsmännen en med kronofogdarnes sidordnad befogenhet i utmättningsärenden, åberopades af lagutskottet i ett den 7 februari 1887 afgifvet utlåtande (n:o 4), hvaruti utskottet afstyrkte bifall till två motioner i samma syfte som den nu föreliggande; och blef detta utlåtande af båda kamrarne godkändt utan votering.

Lagutskottet lærer följaktligen kunna inskränka sig till att nu å nyo åberopa samma skäl, med det tillägg, beträffande den senare delen af motionärernas förslag — eller att föreskrift skulle meddelas derom att, då kronofogde öfverlåtitt ett utslag till länsmannen för utmätning, den sistnämnde då äfven skall ombesörja försäljningen i alla de fall, då fråga är om lösegendom — att, om ett annat förhållande än det sålunda angifna eger rum, utan att alldeles särskilda orsaker dertill föranleda, sådant icke torde öfverensstämma med lagens anda och mening.

Utskottet får sålunda hemställa,

att förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 23 februari 1888.

På lagutskottets vägnar:

C. A. SJÖCRONA.

Herr A. Göransson i Åsen har begärt få här antecknad, att han, på grund af ledighet från riksdagsgöromålen, icke deltagit i ärendets slutliga behandling inom utskottet.

Lagutskottets Utlåtande N:o 20.

Rättelse:

Vid Lagutskottets utlåtande N:o 20 tilläggas:

Reservation:

af Herr *A. P. Lind.*
